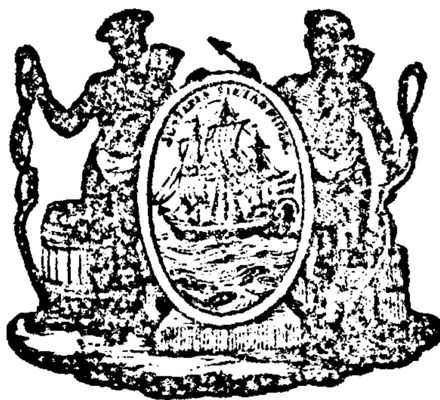
Ao. 1858. Donderdag

No. 96. 12 Augustus.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 9 Augustus 1858.

Bij Gouvernements-resolutie dd. 7 dezer maand No. 3, is onder de nadere goedkeuring des Konings aan den Heer W. A. J. T. van Lelijveld, op zijn verzoek, een *eervol* ontslag verleend als 2e. Luitenant der divisie *Para*.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 11 Augustus 1858.

Bij Gouvernements-resolutie dd. 9 dezer maand No 4, is aan den Heer J. C. Doerrleben, op zijn verzoek, *eervol* ontslag verleend als wijkmeester van wijk La. B en in zijne plaats benoemd de Heer J. Emanuels.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 11 Augustus 1858.

De Agent van Politie A. Blommers is, onder de nadere goedkeuring des Konings, uit 's Lands dienst ontslagen.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.
Aanzoek voor Vrijgeving.

1858.
6 Aug. Van de slavin *Mina*, geboortejaar en moedersnaam onbekend, toebehoorende voor den vrijdom aan S. Lijon.
» » Van de slavin *Affiba* of *Cornelia*, geboren in 1808, dochter van *Betje*, toebehoorende aan C. L. G., N. A. en A. F. van Amson.
» » Van den slaaf *Adonis*, geboren in 1829, zoon van *America*, toebehoorende aan Plant. *Guadeloupe*, divisie *beneden Cottica*.
» » Van het slavenkind *Wilhelmina*, geboren in 1852, dochter van *Julianna*, toebehoorende aan J. A. Mertens.
» » Van den slaaf *Eduard*, geboren in 1819, zoon van de vrije *Pamela*, toebehoorende aan R. C. Oliviera.
» » Van de slavin *Bergina*, geboren in 1828, wier moedersnaam onbekend is, en hare kinderen *Jacob*, geboren in 1849, *Leonard*, geboren in 1853, *Alfred Christiaan*, geboren in 1856, en *Karel Hendrik*, geboren in 1858, toebehoorende aan N. Box nom. ux.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Derde Afkondiging.

Transporten.

[8670] Den 11den Augustus 1858. J. W. Mack Echtgenoot van P. Sevenoacks, aan J. H. del Castilho en J. Nahar Castilhozoon te zamen handel drijvende onder den naam en firma van Gebroeders Castilho, van het Huis en Erf c. a. aan de *Watermolen straat* N. W. La. A No. 219 O. W. La. B No. 3.

Idem. J. Frouin uit eigen hoofde voor de *helft* en als mede Erfgenaam in den boedel van wijlen J. . Arnoldi voor de *wederhelft* aan F. Saltzhalen, van het Huis en Erf aan de *Hof straat*, N. W. La. E No. 170, O. W. La. D No. 755.

Paramaribo, den 11 Augustus 1858.
De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI VAN GEFFEN.

Wordt bij deze ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat de *ACTEN VAN PATENTEN* over het jaar **1858**, ten kantore van den ondergeteekende ter afhaling gereed liggen.

Paramaribo, den 9 Augustus 1858.
De Koloniale Ontvanger en Betaalmeester,
J. ELLIS

(10205) De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie *Suriname*, zal op Vrijdag den 13den Augustus 1858, des voormiddags ten *half negen* ure, publiek bij Executie verkoopen:

De **Centraal fabriek**, cum annexis, op de Plant. *Buitenrust*, aankomende de Erven van W. Jackson en Wed. W. Jackson.

Paramaribo, den 11 Augustus 1858.
Bij Afwezigheid van den Exploicteur voornoemd,
De 1e. Substituut Exploicteur,
J. A. A. SALOMONS.

[10204] De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie *Suriname*, zal op Vrijdag den 13n. Augustus 1858, des voormiddags ten *half negen* ure, publiek bij executie verkoopen:

De slaven *Frans* en *Christiaan*, bekend gestaan hebbende ten kantore der Registratie van slaven ten name van J. B. L. Ten Behm Wentholt, (nu boedel) doch als het wettig eigendom van H. Stenhuijs Jr., als eenige Erfgenaam van zijnen vader nu wijlen H. Stenhuijs in executie genomen, welke slaven thans ten kantore der Registratie van slaven bekend staan ten name van H. Stenhuijs Jr.

Paramaribo, den 11 Augustus 1858.
Bij Afwezigheid van den Exploicteur voornoemd,
De Eerste Substituut Exploicteur,
J. A. A. SALOMONS.

NIEUWSTIJDINGEN.

Barbados.

Aan de *Feuille de la Guyane Française* ontleenen wij het volgend artikel:

Volgens *La France d'Outre Mer* hebben de aanzienlijkste en rijkste grondeigenaars van Barbados, onder voorzitterschap van Sir G. E. Thomas, president van de landbouw-maatschappij, eene associatie gevormd, ten einde de maatschappelijke en zedelijke verbetering van die kolonie, te bevorderen.

Deze associatie heeft tot hoofddoel:

De oorzaken op te sporen van de voornaamste moeijelijkheden die de grondbezitters elken dag in de administratie van hunne bezittingen ondervinden.

De hebbelijkheden der landbouwers te onderzoeken, voornamelijk die, welke de verbetering van hunnen maatschappelijken toestand schijnen te belemmeren.

Maatregelen, welke die moeijelijkheden kunnen te boven komen en die slechte gewoonten overwinnen, te beramen en zoo mogelijk vast te stellen.

Vervolgens stelt de associatie zich voor:

1o. Om met alle mogelijke middelen de concubinatie en onwettige betrekkingen tusschen de beide sexen te bestrijden.

2o. Om de landbouwende jeugd aan te moedigen, haar verblijf met ernst en bepaald op de plantaadjen te vestigen;

3o. Om het vraagstuk betrekkelijk de daarstelling van scholen en verplegings gebouwen op ieder

effect of op het meest centrale punt van een zeker aantal plantbadjen, en dat, hetwelk niet minder belangrijk is, namelijk: omtrent de beste belooningen welke aan de landbouwers, die zich door hun gedrag en hunne vatbaarheid onderscheiden behooren gegeven te worden, in ernstige overweging te nemen.

Eindelijk om zich bezig te houden met alle belangen welke middelijk of onmiddelijk met den landbouw, de toekomst van den grondeigendom en het welzijn van allen die den landarbeid verrigten, in verband staan.

Het openbaar onderwijs in Spanje.

(*Vervolg en slot van ons vorig nommer*).

De eerste waardigheid was meestal verbonden met een der hooge geestelijke ambten, ofschoon dit niet overal regel was, en wanneer zij zamenhing met den bisschoppelijken zetel, dan werd door den bisschop gewoonlijk een gevolmagtigde gekozen. De kanselier was de hoofdambtenaar voor het leven aangesteld; hij stelde den Paus en den Koning voor. Hij oefende de burgerlijke en strafregtspleging uit voor zoover den kring van de universiteit betrof. De rector had het bijzonder toezigt over de studien, was in der daad met eene hooge magt bekleed en had het inwendige bestuur der scholen. Hij werd voor weinige jaren aangesteld; alleen te Barcelona, even als de kanselier, voor zijn leven. Het is daarenboven opmerkelijk, dat hij gewoonlijk gekozen werd bij eene stemming tot welker deelneming de studenten zelven geroepen waren. Bij eenige universiteiten was het noodzakelijk om rector te wezen, kanunnik of doctor te zijn; bij anderen was het genoeg wanneer men eenvoudig candidaat in de godgeleerdheid was. Nog was er een derde persoon, die de conservator heette. Het was iemand van hooge geboorte of van grooten invloed, die aan het hof leefde; aan hem was de bescherming der universiteit toevertrouwd. Buitendien was er nog een raad of kapittel, grootendeels zamengesteld uit allen, die den doctors titel hadden erlangd. Het was eene soort van vertegenwoordigende vergadering, die den rector ter zijde stond in het huishoudelijk beheer der universiteit, maar die niet zelden zijne magt overdroeg aan een min talrijke vergadering tot welke men ook studenten toeliet.

Een der opmerkelijkste verschijnselen bij deze regeling is naar men hieruit reeds kan afleiden, de tusschenkomst der studenten in het bestuur der universiteiten. De studenten werkten mede tot de benoeming van den rector, maar werkzamer aandeel namen zij aan de benoeming der hoogleeraren, die kiesbaar waren en tijdelijk aangesteld, en zelfs ziet men de Cortes, als die te Valladolid in 1528, zich beklagen over zekere strekking om het leeraarsambt voor het leven te verzekeren. Studenten die hunne leeraren kiezen, die hen moeten leiden en onderwijzen, dit zou thans zeer democratisch en hoogst ongerijmd worden genoemd, doch in de middeneeuwen werd dit stelsel van keuze minder zonderling geacht en in vele universiteiten toegepast. Maar het laat zich door vele andere overwegingen verklaren; vooral ook door eene omstandigheid, eigen aan dien tijd; de toenmalige universiteiten toch waren niet enkel scholen, maar ook academien. De studien namen later een aanvang en duurden langer dan dit thans het geval is. Niet zelden treft men volwassenen aan, die al hunne jongelingsjaren in deze universiteiten hebben doorgebragt, die men dikwerf in het geheel niet verliet alvorens men de eerste waardigheden van kerk en staat kon bekleeden. Van daar zekere onstuimigheid bij de jongelingschap, maar ook de gezetheid van den rijperen leeftijd. Boven zeiden wij reeds dat de universiteiten in Spanje behalve hare vrijheid en onafhankelijkheid onderscheidene voorregten van de kroon hadden verkregen. De studenten mogten niet worden gevangen genomen, hunne goederen niet verkocht; de woningen, waar doctors, meesters of scholieren verblijf hadden, waren voor alle geregtelijk onderzoek gesloten. De studenten betaalden geenerlei regt voor noodzakelijke behoeften en eindelijk strekten zich, hetgeen nog zonderlinger is, deze vrijstellingen ook uit tot al degenen die zich op eenige wijze aan de universiteit verbonden of van haar hun levensonderhoud, hetzij regtstreeks, hetzij langs zijdelingsche wegen ontvingen. Zoo behoorde dan ook iedere eigenaar van een huis, waar een student of leeraar woonde tot de universiteit, zelfs de dienstbode werd er toe gerekend. Op zekeren tijd waren te Salamanka achttien duizend personen ingeschreven die van deze vrijstellingen, aan de universiteit verbonden, het genot hadden. Niet zonder reden beschouwt de Heer Zarate de universiteiten als te zamen eene bijzondere maatschappij vormende in den boezem der burgermaatschappij van dien tijd. Al deze leerlingen verspreidden zich door steden en verdeelden zich in groepen, zij hadden hunne hoofden en vertegenwoordigers Zij schaarden zich als 't ware in benden, altijd gereed om slag te leveren en gaven gaarne den toon aan smaak en gewoonten.

Dat democratisch karakter der Spaansche universiteiten komt ook in menigvuldige kleinigheden uit. Men kan in deze tijden niet vragen naar hetgeen later het lager onderwijs werd genoemd, namelijk dat onderwijs, hetwelk voor de lagere volksklassen werd toegankelijk gesteld. Het was bij toeval, wanneer men er hier of daar eene aantrof. Ook het middelbaar onderwijs bestond er niet. Het loste zich alles in de universiteiten op, die zeer vrijgevig voor de kinderen der volksklasse open stonden, door giften en beurzen ten hunnen behoeve gemaakt. Er was een tijd dat de universiteit te Alcala vijf honderd arme studenten telde. Het collegie voor de grammatica had 50 beurzen, dat voor de theologie 72, dat voor de philosophie 50, dat voor de drie talen 12; zoo was het overal. Er waren twee soorten van studenten, de eene bestond uit die welke de vele colleges bezochten, tot de universiteiten behoorende en welke zich onderscheidden door eene bijzondere kleeding, de *beca*, een naam die verbonden bleef aan de beurs, waarvan de leerling het genot had. De studenten die de collegies niet bezochten, werden naar den kap of den mantel, die hun tot uniform verstrekte, *manteistas* genaamd. Het was een bruin wollen kleed en men beschouwde niet zelden den ouderdom van het kleedingstuk als een groot teeken van onderscheid voor den student, die zijne studiejaren bij de gaten van zijn mantel telde. Het was streng verboden zijden stoffen te dragen, of al wat herinneren konde aan eene hoogere klasse in de maatschappij; alle bijzondere onderscheidingen verdwenen onder den kap van den student. De manteistas leefden in afzonderlijke woningen en waren verpligt, wilden zij aan de universiteit blijven behooren, zelfs huishoudelijke diensten waar te nemen. De meest begunstigden werden als page bij een bisschop of ander voornaam persoon geplaatst; zij verkregen hierdoor beschermers, die hen zoodanig eene loopbaan openden, dat zij voor geheel hun leven verzekerd waren. Anderen echter, die of minder gegoed of minder werkzaam waren, of zich tot eene lagere bestemming aan de universiteiten verbonden hadden, stelden zich tevreden met de uitdeelingen die hun door de kloostergeestelijken werden toegedacht, zij werden de *studenten van de soep* geheeten. Dit alles nu leverde het schouwspel op van een Zigeunertroep, waaraan zelfs zonen van hoogeren stand, die zich een beter levensgenot hadden kunnen verschaffen, de voorkeur gaven. De studien gingen dus op die wijze voort; de lessen vingen alle jaren den 18den October op den St. Lucasdag aan, en werden door vele vacantien afgebroken.

Een belangrijk tijdstip in dit leven was dat, waarop men den doctorsgraad verkreeg en dat zelfs voor meest begunstigden niet aanbrak, alvorens men zeven of acht jaren aan de universiteit had doorgebragt. De feesten der receptie duurden onderscheidene dagen voort en eindigden met godsdienstige plegtigheden en afwisselende vermaken. De inwijding geschiedde door den kanselier, die met veel staatsie den muts, den ring, den witten handschoen, den degen en de vergulde sporen aan den kandidaat ter hand stelde; daarna toog men in optogt uit, de klokken luidden, de vlaggen wapperden, stafdragers, alguazels en pedellen voerden den trein aan en sloten dien. De geheele stad had een feestelijk aanzien; de vrouwen wuifden op de balcons met hare doeken den nieuwen doctor toe. Uitdeelingen hadden plaats onder de menigte. De plegtigheid eindigde met een groot banket en met stierengevechten. Des avonds had de geplunderde doctor, die al deze vermakelijkheden grootelijks bekostigd had, eene leege beurs, behalve dat hij reeds voor een receptie verpligt was ieder zijner examinatoren een geschenk van drie paar hoenders en een kist met geconfijte oranjeschillen te vereeren. Velen, voor wie die eerbewijzen wat al te kostbaar waren, bleven candidaat of gelicentieerde.

In weerwil van de vroeger geschetste bijzonderheden, die met vele konden vermeerderd worden, wier aard bij het verval der Spaansche universiteiten niet verbeterde en die het onderwerp hebben uitgemaakt van een aantal luimige heldendichten, had dit onderwijs, gelijk het op deze wijze geregeld was, een niet minder wezenlijken invloed; overal verspreidde zich een ernstig streven naar onderrigt en beschaving. In al de universiteiten, die met elkander in aanzien wedijverden, leefden uitstekende mannen, godgeleerden, regtsgeleerden, geneesheeren, letterkundigen en astronomen. Het stelsel van Galileus, in Italie gevolgd, vond gunst in Salamanca. Het was een merkwaardig oogenblik, gelijk de Heer Zarate zegt: Nevens zoovele krijgslieden, die Europa doorkruisten en zoovele schrandere staatslieden, bezat Spanje voortreffelijke geleerden, die in alle talen diep waren doorgedrongen, mannen als Luis Vivès, die Baco voorging op het gebied der wijsgeerige waarneming. De wiskunstenaar Ciruelo werd van Salamanca naar Parijs als hoogleeraar beroepen. Hoe laat zich het verval verklaren van een onderwijs, dat zoo schoone vruchten opleverde?

De oorzaken van dit verval moet men zoeken hetzij in den geest van den tijd, hetzij in staatkundige omstandigheden, hetzij ook in de regeling zelve der universiteiten. De heer Gil y Zarate toont duidelijk aan, dat voor de hoofdoorzaak moet gehouden worden de uitsluitende en volstrekte theoretische geest, die zich van de scholastiek bedienende, de studien ten slotte overheeschte. Een ontzaggelijk net werd gevlochten, waarin het wetenschappelijk leven werd uitgedoofd. Iedere gedachte verstikte in de kiem; de wetenschap werd verlaten. Alleen een werktuigelijk onderwijs bleef over, dat zich bij bloote voorlezingen of spitsvondige redeneringen bepaalde. Toen men in den loop der 18de eeuw het open-

baar onderwijs zocht te herstellen, antwoordde Salamanca op hoogen toon met het woord van de Heilige Schrift: »Non erit in te Deus recens" gij zult den nieuwen God niet erkennen! Salamanca was nog altijd in de dertiende eeuw.

Eene andere oorzaak van het verval der universiteiten is ongetwijfeld gelegen in de regeling van het hoogleeraarsambt. Het hoogleeraarsambt was geene bepaalde loopbaan; de hoogleeraar werd zoo als vroeger gemeld is; voor een zekeren tijd aangesteld en wat nog erger is niet naar behooren bezoldigd. Vaak werd de hoogleeraar er toe gebragt om over zijne bezoldiging twist te voeren met de studenten. Ontegenzeggelijk was er een tijd, dat de beroemdste leeraren in Spanje moesten gezocht worden, maar zij verdwenen welhaast. De hoogleeraren die in Spanje bleven stelden behoeftige plaatsvervangers aan: somtijds eenvoudige studenten: eindelijk werd de onafhankelijkheid zelve, waarvan de universiteiten het genot hadden, haar ten valstrik. Deze vrijheid bragt, omdat zij eene verkeerde rigting had genomen, wanorde en onregelmatigheid in het beheer voort en wat de studenten betreft was het niet te verwonderen dat het lustige leven vol scherts en luim boven het ernstige de overhand nam.

Gemengde Berigten.

Onder de benaming van *Central African Company* is eene maatschappij gevormd, welke eene stoombootvaart op den Niger tot stand brengen en de hulpbronnen van die streken exploiteren wil. Tot dat doel zal een kapitaal van 100,000 pond sterling in aandeelen van 10 pond sterling bijeengebragt worden.

Te St. Petersburg heeft zich eene stoommaatschappij voor den handel met Perzie in Centraal Azie gevormd, met een kapitaal van twee millioen zilver roebels dat door middel van aandeelen zal worden bijeengebragt.

Te gelijk met prins Napoleon begeven zich de heeren Karl Edmond en dr. Yvon naar Algiers, met het doel om daar een groot dagblad te stichten gewijd aan de bevordering der koloniale belangen.

Bijna de eenige uitspanning, welke de tegenwoordige Keizer van Rusland zich bij zijne drukke bezigheden gunt, is de beerenjagt. Deze jagten worden gewoonlijk door een uitgelezen gezelschap bijgewoond, terwijl de jagers daarbij niet meer, zoo als in vroeger tijd, achter sterke netten tegen de gewonde en woedend geworden beeren bescherming zoeken. Is het spoor van eenen beer ontdekt en zijne verblijfplaats omsingeld, dan wordt daarvan aan den Keizer rapport gedaan, die alsdan dikwijls een geheelen dag; somtijds in de scherpste koude in het bosch doorbrengt. De Keizer draagt bij deze jagten den papach of de met bont gevoerde kozakkenmuts, hooge laarzen en den pafukaftan en laat zich door kozakken der keizerlijke konvooijen de geweren ter hand stellen. Hij is een uitmuntend schutter, en bijna nooit ontsnapt hem zijne buit. De beerenjagten, vooral gelijk de Keizer die houdt, zijn niet zonder gevaar, want wanneer de op den jager toesnellende beer niet goed getroffen werd heeft men reeds groote ongelukken beleefd.

Eene zeer rijke dame heeft te Berlijn een prachtig huis laten bouwen en het reeds een jaar geleden betrokken. Desniettegenstaande heeft tot dusver nog geen van hare bloedverwanten toegang bij haar kunnen bekomen, omdat het huishouden nog niet op een geregelden voet is gebragt. Het ameublement is wel is waar zeer kostbaar, doch zonderling ingerigt. Zoo bevindt zich in de geheele woning geen sopha, geen stoel en geen tafel, omdat zij »stof maken;" evenmin bevinden zich in de slaapkamer bedden, die ook »stof maken," maar alleen kleine ledekanten en wollen dekens. De keuken is een meesterstuk van bouwkunst en bevat verscheidene kookbraad- en bak ovens van de beste constructie, terwijl zij ook van het sierlijkst keukengereedschap voorzien is. In de keuken wordt echter noch gekookt noch gebraden, omdat zulks »te veel morsigheid" maakt. De rijke dame laat het eten en drinken voor zich en hare bedienden uit eene restauratie halen.

Scheepvaart.

BINNENGEKOMEN.

Den 10den dezer, de Eng. schoener *Hermaid*, kapt. Bishop, van Cajenne. Passagier: de Heer J. van Praag.

UITGEKLAARD.

Den 11, de Eng. schoener *Ocean Gem*, kapt. C. Mussenden, naar Demerarij, lading: 14 balen schoone Katoen 4,600 pond en 16 vaten Bakkeljaauw.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Plantage Dordrecht, kapt. J. M. Brakke, adres bij J. C. Oosterbaan.

Luitenant Admiraal Tjerk Hiddes, kapt. O. S. Parma, adres bij H. C. Levy. Sluit 15 dezer.

Juno, kapt. Rosberger, adres bij M. M. Curiel. *Sluit* HEDEN.

Willem Eduard, kapt. H. D. van Wijk Jr. adres bij J. G. Fonseca Fz. Sluit HEDEN.

Johanna Christina, kapt. J. H. ter Wiessen, adres bij J. H. Zaal. Sluit 20 dezer.

Susanna, kapt. Groenewoud, adres bij J. F. Favereij. *Sluit* 25 *dezer.*

Caspar de Robles, kapt. van Slooten, adres bij H. Degenhard.

Eliza, kapt. Visser, adres bij J. M. Polak.

Rijnbrand, kapt. P. F. Lange, adres bij J. H. Zaal.

Suriname, kapt. P. Reijntjes, adres bij J. Gisius.

Willem en Carel, kapt. N. D. Steenveld, adres bij H. Degenhard.

Wilhelmina, kapt. Klint, adres bij C. J. Leijsner.

Triton, kapt. Duinker, adres bij J. Gisius.

Gedrukt bij **J. C. Muller Az.**

Het Abonnement is per jaar . . . ƒ 20—
voor zes maanden . . 11—
» drie » . . 6—
Voor elk afzonderlijk nommer
der Courant . . . —25
De prijs der Advertentien is per regel . —25